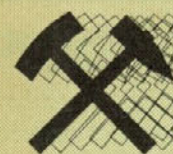

RUDNIK LIGNITA VELENJE

leto XXVII

RUDAR

ponedeljek, 4. oktober 1993, številka 7

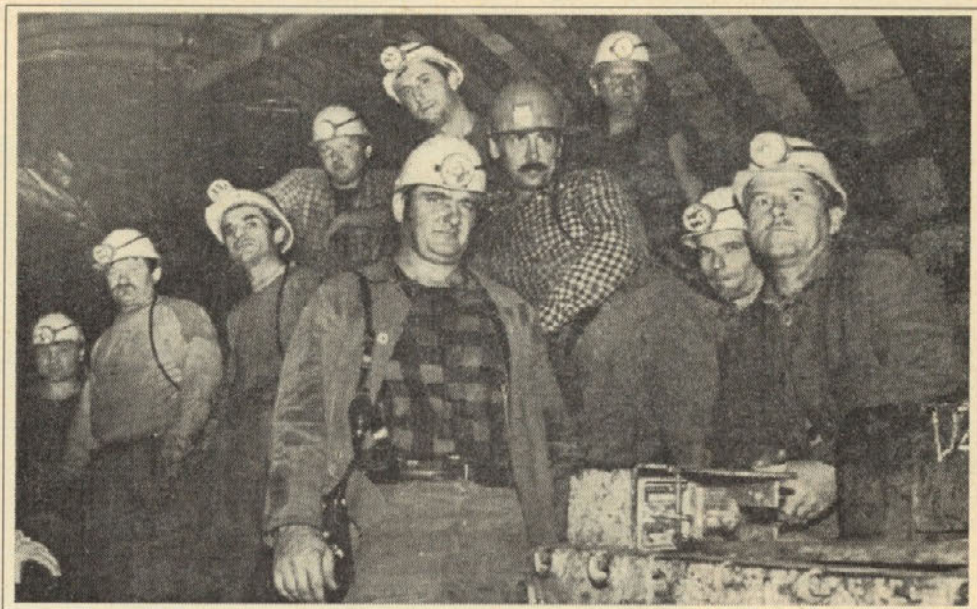
PREBOJ, KI ZAGOTAVLJA ODKOPAVANJE DO LETA 2020

S prebojem št. 20, ki je bil 6. septembra letos opravljen v jami Preloge v severno raziskovalno prog, so zaključena odpiralna dela tega območja. Hkrati pa je to eden zadnjih prebojev odpiralnih del v velenjskem delu lignitnega sloja. S tem so odprte rezerve za kontinuirano odkopavanje štirih milijonov ton premoga na leto do leta 2020.

Z dolgoročnim načrtom RLV je predviden pričetek odkopavanja severozahodnega predela lignitnega sloja v prihodnjem letu. Rezerve lignita v tem delu sloja ocenjujemo na 27 milijonov ton premoga s kalorično vrednostjo od 7.5 do 12 Md/kg.

Z odpiralnimi deli smo pričeli že leta 1984. V tem času je bilo izgrajenih 7500 metrov raziskovalnih, odvodnjevalnih in odpiralnih prog. Zaradi majhne debeline izolacijske plasti gline je bilo za zmanjšanje tlakov vode v vodonosnih peskih izvrtanih 21 vodnjakov. Iz vsakega se izteka povprečno po 70 litrov vode na minuto, ocenjujemo pa, da je od leta 1984 do sedaj izteklo že okrog 13 milijonov m³ vode. S tem so se tlaki vode znižali s 25 do 28 barov pred letom 1984 na sedanjih 2 do 10 barov. Za odkopavanje v tem predelu so bili izdelani tudi novi kriteriji odkopavanja, ki omogočajo spremenljivo višino odkopavanja, odvisno od debeline izolacijske plasti in od pritiskov vode v peskih nad njo.

Koncept odkopavanja severozahodnega predela predvideva odkopavanje 16 plošč v področju Ležnja in 47 plošč v področju Gaberk. Dolžina odkopnih plošč je od

270 do 820 metrov. Večino plošč bomo odkopali brez pobiranja nadkopnega dela premoga, intenzivno pa iščemo tudi optimalno tehnologijo, ki bi omogočala čisto, varno in stroškovno sprejemljivo odkopavanje.

Z izdelavo dostavne in odvozne proge za področje plošč v Ležnju je pripravka številka 20 (del članov je na sliki) začela septembra 1990. Zaradi kvalitete izdelave prog (sprotno izdelovanje plošč in druga dela v progah) je nato napredovala izmenično na odvozni in dostavni strani. Skupno je številka 20 izdelala 1813 metrov prog, 11 vrtalnih jaškov in 713 dni pri delu napredovala. Povprečni dnevni napredek je bil 2,5 metra na dan.

Vsi, ki so sodelovali pri izdelavi teh prog, za uspešno opravljeno delo zaslužijo iskrene čestitke.

Marjan Kolenc, dipl. inž. rud.

Iz vsebine:

- strani 2 in 3 - srečanje rudarskih reševalcev
- stran 4 - razvoj kadrov
- strani 5 in 6 - reševalni vaji
- stran 7 - sindikalni obisk
- strani 8 in 9 - premogovništvo v svetu
- strani 10 do 12 - šport in rekreacija

SREČANJE RUDARSKIH REŠEVALCEV

18. srečanje rudarskih reševalcev Slovenije in Hrvaške

Diana Janežič

STROKOVNO, DELOVNO, PRIJETNO

Gostitelj letošnjega, že 18. po vrsti, srečanja rudarskih reševalcev Slovenije in Hrvaške je bil RLV. Srečanje je potekalo dva dneva, v petek in soboto, 10. in 11. septembra. Prvi dan je bil na sporedu strokovni posvet o novi rudarski zakonodaji, drugi dan pa je minil v znamenju reševalne vaje ter športno-družabnega dela.

POSVET

Posveta o rudarski zakonodaji, ki je potekal v hotelu Vesna v Topolšici, so se udeležili predstavniki slovenskih rudnikov, premogovnikov, kamnolomov ter strokovnih institucij in ministrstva za gospodarske dejavnosti. Posvet je bil v bistvu nadaljevanje lanskega na 17. srečanju jamskih reševalcev v Mežici. Potem, ko so udeleženci slišali poročila vodje delovne skupine za pripravo zakona in komisij, ki pripravljajo spremljajoče pravilnike, so lahko z zadovoljstvom ugotovili, da je po letu dni usklajevanj vseh pripomb velik del predpisov že pripravljen. Zakon sedaj obravnavajo v ministrstvu za gospodarske dejavnosti, še pred koncem tega leta pa naj bi ga dobili v obravnavo tudi v vsa podjetja, za katera bo veljal. Če ne bo posebnih zapletov, naj bi rudarska stroka dobila lastne predpise in tehnične normative sredi prihodnjega leta.

Ob koncu posveta je bil na sporedu še izredni občni zbor ZGRMIT - Zveze geoloških, rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov -, na katerem so po sedemdesetih letih delovanja to zvezo razpustili. Takoj po tem pa je bila 1. skupščina Slovenskega rudarskega društva inženirjev in tehnikov, ki "združuje vse inženirje in tehnike v rudarski dejavnosti in rudarske inženirje in tehnike, ki delujejo v drugih dejavnostih, ter druge občane, ki jim je blizu rudarska dejavnost", kot je zapisano v statutu novega društva. O namenu in dejavnosti društva pa je prof. dr. Uroš Bajželj, predstojnik Odseka za rudarstvo in geotehnologijo na Oddelku za Montanistiko Fakultete za naravoslovje in tehnologijo dejal: "Rudarska stroka se širi na

področje geotehnologije. Z ustanovitvijo slovenskega rudarskega društva bomo rudarji in geotehnologi lahko skrbeli za ustrezen strokovni nivo znanja, zastopali stroko znotraj Slovenije in jo predstavljali

izpada ventilatorja za prezračevanje niše za povratnim delom smernega transporterja - in takoj zatem do vžiga metana, izhajajočega iz rušnega dela odkopa... Vžig metana je povzročil poškodbe osmih delavcev in vžig premoškega prahu v odvozni progi, kjer se je vnel tudi transporter z gumo... Glede na obseg del bo potrebno sodelovanje reševalnih ekip drugih rudnikov..."

Vaja je potem stekla kot prava reševalna akcija in se razpletala po načrtih. Skoraj, kajti nekoliko je zatajilo obveščanje po telefonskih linijah. Nevihta, ki je po Sloveniji divjala prejšnji večer, je namreč potrgala nekaj telefonskih žic in onemogočila klice na pomoč. Tako so bili o "nesreči" v rudniku nekoliko pozneje in s pomočjo policistov obveščeni v rudniku Črna Kamnik, v Mežici, Kanižarici in Idriji.

Rudniški reševalci so začeli z reševanjem pet minut čez peto, prvi pa so od drugod prihiteli na pomoč rudarski reševalci iz Trbovelj in s prvo nalogo reševanja začeli že nekaj minut čez šesto uro. Skupaj je v reševalni vaji sodelovalo 111 reševalcev iz 11 reševalnih ekip.

Ob 9. uri je bila vaja sklenjena, to pomeni, da so bile opravljene vse naloge. Kako, pa so popoldne že na prizorišču družabnega dela srečanja v Beli dvorani v analizi vaje povedali mag. Franc Žerdin, dipl. inž. rud., Marjan Kolenc, dipl. inž. rud., vodja centralne rudarske reševalne čete in vodja vaje, Karli Čretnik v imenu sodelujočih zdravnikov dr. Grošlja, dr. Kikca in dr. Kopitarja ter Anton Planinc, republiški rudarski inšpektor. Vsi so vajo ocenili dobro, poudarili, da je uspela in pokazala dobro usposobljenost rudarskih reševalcev in opremljenost RLV za pripravo in vodenje reševalne akcije.

Reševanje je steklo...

v tujini." Dr. Bajželj je predsednik upravnega odbora društva, njegov podpredsednik je mag. Franc Žerdin, v upravnem odboru pa je iz RLV tudi mag. Evgen Dervarič. Člani Slovenskega rudarskega društva inženirjev in tehnikov so tudi vsa Društva inženirjev in tehnikov, torej tudi DIT RLV.

REŠEVALNA VAJA

"10.9.1993 je prišlo ob 9.30 do samovnetja premoga za prvo sekcijo odkopa A/k.-65... Takoj so stekle aktivnosti za likvidacijo nastalega ognja, in sicer v prvi fazi z izpuščanjem žerjave iz sekcij in gašenjem le-te z vodo ter v naslednji fazi (...) z izolacijsko in težko mehansko peno... Material in opremo za izolacijsko peno je bilo treba pripeljati s površine... Koncentracije CO v izstopni progi niso presegle 50 ppm, zato so dela na odkopu tekla normalno naprej, ravno tako tudi priprave za gašenje ognja. 11.9. ob 4.45 pa je prišlo do

SREČANJE RUDARSKIH REŠEVALCEV

POGOVOR Z DRŽAVNIM SEKRETARJEM

Letošnjo osrednjo reševalno vajo slovenskih in hrvaških rudarskih reševalcev si je ogledal tudi državni sekretar za energetiko Boris Sovič. Potem ko je slišal poročilo vodje vaje Marjana Kolenca o poteku vaje in si ogledal sobo dežurnega rudnika, je sedel k pogovoru z vodstvom RLV, pogovoru pa so se pridružili še direktorji nekaterih premogovnikov, ki so sodelovali v vaji, predstavniki Oddelka za Montanistiko Fakultete za naravoslovje in tehnologijo, predsednik izvršnega sveta SO Velenje Srečko Meh in državni poslanec mag. Franc Avberšek.

Najprej je v.d. direktorja RLV mag. Franc Žerdin gostu poročal o poteku posveta o novi rudarski zakonodaji. Ob tem ga je opozoril na predlog zakona o organizaciji ministrstev, ki ga zdaj obravnava parlament, in v katerem za rudarsko področje ni predviden noben organ. O tem je na pobudo poslanca mag. Avberška tekla razprava tudi na posvetu in udeleženci so se zavzeli za oblikovanje direkcije za rudarstvo in rudarske inšpekcije. Boris Sovič je v odgovor na to dejal: "Tudi sam se zavzemam za to, da bi imeli rudarsko direkcijo in inšpekcijo, toda na usklajevalni komisiji je bil moj predlog zavrnjen, češ da je treba oblikovanje raznih organov in služb skrajno racionalizirati. Menim, da je rudarsko področje tako obsežno in pomembno, da je nedopustno, da zanj ne bi bilo republiškega organa. Zato bova s poslancem mag. Avberškom na seji parlamenta, na kateri bo obravnavan predlog tega zakona, vložila amandma."

Drugi del pogovora z Borisom Sovičem pa je tekel o likvidnostnem položaju energetike in cenovni politiki.

Mag. Žerdin je opozoril na cel sklop težav, ki vodstvu RLV še posebej vzbujajo skrbi. Lidvidnostne težave v premogovništvu so vsak dan večje, narašča zadolženost, ne moremo plačevati računov za nabavo surovin, materiala, strojev, zaradi neplačevanja se zaostrejuje odnosi z rudarskimi oškodovanci, stopnjuje se problematika plač, očiten je njihov padec, porušilo se je načrtano razmerje v kolektivni pogodbi, zaradi česar se krepi sindikalno delovanje... Na drugi strani je bila zavrnjena zahteva po povečanju cene električne energije in če s 1. oktobrom ne bo uvedena zimska tarifa, se utegne celoten sistem elektrogospodarstva in premogovništva sesuti...

Državni sekretar za energetiko je na vse to med drugim dejal: "Pogovori med našim sekretariatom, vlado in sindikatom glede plač potekajo..."

Boris Sovič je z nekaterimi drugimi obiskovalci prisluhnil poročilu o vaji.

V naši družbi še vedno velja mnenje, da je električna energija predraga, ob tem pa se ljudje ne zavedajo, da poceni elektrike Slovenija nikoli ne bo mogla imeti, saj je le okoli 38% proizvede sama, sicer pa je vezana na uvoz. Sekretariat za energetiko bo skrbel za to, da bi bila Slovenija stabilno oskrbljena z električno energijo, ki bo

"Pogovori med našim sekretariatom, vlado in sindikatom glede plač potekajo..."

morala imeti socialno, pa tudi ekonomsko in ekološko sprejemljivo ceno... Vlada vztraja pri protiinflacijskem programu in ne dovoli večanja cen izdelkov in storitev, ki bi za seboj potegnili nove podražitve. Tak izdelek pa električna energija gotovo je... S 1. oktobrom bo začela veljati t.i. "zimski tarifa" za gospodinjstva, za industrijo pa šele prihodnje leto. Zavedamo se, da bo ob tem javnost burno reagirala, toda sedanja cena električne energije vpliva na njeno neracionalno porabo...

Energetska strategija zajema med drugim dva projekta: stabilizacijo proizvodnje v Zasavju, v premogovnikih Hrastnik in Trbovlje, in zapiranje premogovnikov

Zagorje, Senovo in Kanižarica ter konstantno proizvodnjo v RLV in izgradnjo čistilnih naprav v TE Šoštanj... Celotna proizvodnja električne energije se je letos srečevala s težavami zaradi suše, ekoloških zahtev. Zato smo manjkajočo energijo nadomeščali z uvozom iz Švice. Tako bo tudi v začetku prihodnjega leta, kajti v januarju bodo v NE Krško menjali gorivo, TE Šoštanj pa bo obratovala le do ekološko sprejemljive stopnje... Nekateri ukrepi - korekcija cen v juniju, popolna uveljavitev tarifnega sistema - bodo imeli tudi pozitivne likvidnostne posledice, a seveda ne kar čez noč..."

Diana Janežič

Glasilo Rudar izdaja Rudnik lignita Velenje - Ureja redakcijski odbor: Diana Janežič (odgovorna urednica), Ivo Avberšek-Hans (tehnični urednik), Božena Steiner, Aca Poles, mag. Boris Salobir - Naslov uredništva RLV, Partizanska 78, 63320 Velenje, telefon 853-312, interno 18-15 - Naklada 4000 izvodov - Tiska Tiskarna Bizjak Velenje

RAZVOJ KADROV

Kadrovsko-spolšni sektor

dipl. psih. Janko Mijoč

ASSESSMENT POSTOPEK

Ko so posamezniki, izbrani za različne položaje in namene znotraj organizacije, izkažejo kot slabi izvajalci nalog ali na kakšen drug način neprimerni za delo, za katero so bili izbrani, je to vedno velika frustracija za vodstvo. Posledice so številne: slabo opravljeno delo, neuspešen posameznik je nezadovoljen, sodelavci so ovirani pri delu, vodjem se očita, da ne znajo izbirati kadrov, slabšajo se medsebojni odnosi in klima, itd. Soočeni s takimi posledicami se morajo vodstveni delavci spopadati z mučnim postopkom zamenjave problematičnega delavca. Zaradi tega smo poskušali najti način, da bi lahko vnaprej, še preden bi delavca razporedili (ga poslali na specializacijo, šolo ali ga razvijali v določeni smeri), napovedali njegove sposobnosti za določeno delo in njegovo verjetno uspešnost.

Dolgo se je vse to lahko ugotavljalo le s pogovorom (intervjujem), sčasoma pa so se začeli pojavljati tudi drugi pristopi in tehnike: pisni preizkusi znanja, duševnih sposobnosti, osebnosti, ugotavlja se kandidatove prejšnje izkušnje... Vrsta metod in tehnik, ki se uporabijo v assessment postopku, je odvisna predvsem od tega, v kakšen namen nam bodo služili rezultati, se pravi od tega, katere značilnosti in sposobnosti bomo pri kandidatih ugotavljali.

Glede na bistvo projekta "razvoj kadrov v RLV", ko odkrivamo potenciale sodelavcev, jih razvijamo in usklajujemo s potrebami podjetja, je razumljivo, da smo prav posebno pozornost posvetili mladim strokovnjakom. Ugotovili smo, da standardni postopek razvoja kadrov, ki zajema

podatke iz kadrovske evidence, nekatere anamnestične podatke - npr. potek in uspešnost študija, usmerjen in poglobljen intervju - ter podatke o uspešnosti pri sodelovanju/vodenju konkretnih projektov nalog, v tem primeru ni dovolj. Dodali smo assessment postopek.

V našem primeru smo v assessment postopku ocenjevali sposobnosti, osebnostne lastnosti in smisel za vodenje mladih strokovnjakov z namenom izbora, razporejanja, njihovega usposabljanja in razvoja.

Poleg drugega smo ugotavljali sposobnost komuniciranja, prepričevanja, samozaupanje, sposobnost planiranja in organiziranja, odpornost na stres, energetske raven, sprejemanje odločitev, stopnjo občutljivosti na doživljanje drugih, krea-

tivnost, njihove vrednote, idr. Rekli bi lahko, da je bilo vse opazovano in beleženo.

Uporabljene so bile različne tehnike kot npr. nastop pred skupino, grupna diskusija brez vnaprej določenega vodje, igre, simulacije, testi, samoocenjevanje, konfrontacija in intervju. Vsako od tehnik smo "pred" ali "po uporabi" analizirali. Assessment postopek je bil smiselno povezan z izobraževalno temo "Uvod v komuniciranje". Na ta način smo presegli ozko ocenjevalni vidik assessment postopka in mu dodali motivacijski (samospoznavanje) in izobraževalni (komuniciranje) vidik.

Da je bil assessment postopek skrbno pripravljen in izveden, so nam potrdile pozitivne ocene vseh 22. udeležencev, ki so se assessmenta udeležili maja letos.

ERICo

ZAKON O VARSTVU OKOLJA JE SPREJET

Zakon o varstvu okolja je bil objavljen v Uradnem listu RS št.32 17. junija letos. Veljati je začel petnajsti dan po objavi. Zakon o varstvu okolja celovito obravnava okolje in posege vanj. Tistim, ki posegajo v okolje, zakon nalaga, da sanirajo negativne vplive in morebitne škode v okolju. Hkrati pa prepoveduje negativne vplive na zdravje ljudi in organizmov.

Zakon določa dva nivoja vplivov na okolje. Višji nivo je republiški - vpliv na okolje je širši od meja lokalne skupnosti. Nižji nivo je lokalni - vpliv na okolje ostaja znotraj meja lokalne skupnosti.

Pomen zakona za RLV

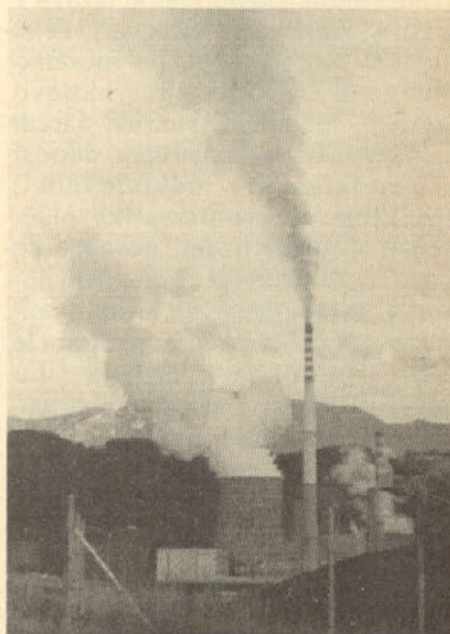
Neposredni vplivi delovanja RLV ostajajo v mejah lokalne skupnosti, ob spremembi komunalnega sistema (večje število občin) pa bodo neposredni vplivi v dveh lokalnih skupnostih.

Bistvena za RLV sta načelo odgovornosti povzročitelja obremenitve in načelo plačila za obremenjevanje. Prvo načelo za-

hteva od tistega, ki posega v okolje, da odpravi vir in posledico svojega posrednega ali neposrednega čezmerne obremenjevanja okolja. Načelo plačila za obremenjevanje nalaga povzročitelju obremenitve, da krije celotne stroške zaradi obremenjevanja okolja v skladu s predpisi. To načelo določa tudi takse in povračila, republiški ekološki davek in daje možnost lokalnim skupnostim, da predpišejo svoje takse in povračila.

Pomen zakona za TE Šoštanj

Poglavitni negativni vplivi TE Šoštanj na okolje so: vplivi na zrak, ljudi, floro, favno,

Zgovorna fotografija...

REŠEVALNA VAJA

Reševalna vaja na vodi - avgust 93

vodo in obremenjevanje tal z deponijami. Vse vplive, razen vpliva deponij, uvrščamo v republiški nivo, saj segajo tudi čez meje države. Vplivi na okolje so tako veliki, njihovo reševanje pa tako zahtevno in drago, da se bo v sanacijo v večji meri kot dosedaj - tudi na podlagi določil Zakona o varstvu okolja - vključevala država.

Zakon nalaga velikim onesnaževalcem izdelavo sanacijskega programa. Prav tako določa tudi obliko in vsebino, vendar ne v celoti. Za izdelavo popolnega sanacijskega programa je potrebno počakati na podzakonske akte ter določene predpise in pravila, ki jih predpiše vlada in minister za okolje in prostor. TEŠ ima že dalj časa sprejet sanacijski program, ki je bil izdelan na podlagi prej veljavne zakonodaje. V TEŠ ves čas delajo na podlagi tega programa, ki ga bodo v prihodnje uskladili z Zakonom o varstvu okolja in podzakonskimi akti.

Za TEŠ veljajo glede načela odgovornosti povzročitelja obremenitve in načela plačila za obremenjevanje okolja enaka določila kot za RLV.

Zakon nalaga onesnaževalcem tudi vzpostavitev monitoringa škodljivih snovi in vplivov v okolju in jih zavezuje, da so na takšen način pridobljeni podatki javni, za kar so v TEŠ poskrbeli že prej.

Po novem zakonu je v sanacijo vseh negativnih vplivov vključena tudi republika. Pri sanaciji deponij in njihovih vplivov na vodo pa Zakon o varstvu okolja daje večja pooblastila tudi lokalni skupnosti.

Emil Šterbenk, prof. geogr., soc.

V torek popoldne, 31. avgusta, je bila na vodi velenjskih jezer prikazana vaja "reševanje na vodi - avgust 93". Namen vaje je bil praktični prikaz reševanja ponesrečencev, utopljenec ali vozil iz vode. V vaji so iz RLV sodelovali služba za protipožarno varnost, jamomerstvo, ovčereja in konjereja, gasilska četa industrijskega gasilskega društva, služba zavarovanja in razglasna postaja, od drugih pa Občinska gasilska zveza Velenje, Gasilska društva iz Velenja, Šoštanja in Šmartnega ob Paki, Občinski štab za civilno zaščito ter ERICo Velenje. OŠCZ je v vaji sodeloval tudi z ekipo potapljačev. Seveda je bil med vajo prisoten tudi zdravnik ZC Velenje z reševalnim vozilom.

Pred začetkom vaje je vodja jamomerstva Bojan Škarja povedal nekaj podatkov o velenjskih jezerih. Tako smo slišali, da ima Škalsko jezero površino 16 hektarov, 52 arov in 75 m², volumen 961.000 m³ in maksimalno globino 17,4 metre. Velenjsko jezero je veliko 117 hektarov, 45 arov in 32 m², ima volumen 20.861.000 m³ in maksimalno globino 51,2 metra. Turistično jezero meri 2 hektara, 30 arov in 72 m² in ima volumen 37.592 m³. Družmirsko jezero ima površino 34 hektarov in 58 arov, volumen 7.161.000 m³ ter maksimalno globino 61,2 metra. In kot zanimivost tole: če bi prišlo do zlitja Velenjskega jezera v Družmirsko, bi se nivo vode dvignil kar za 10 metrov! Bojan Škarja je poudaril, da v RLV in TEŠ šostanj zelo varujemo nasip pepela med obema jezeroma, ki preprečuje zlitje.

Predstavniki ERICa Velenje je govoril o kvaliteti vode v jezerih. Raziskave kažejo nihanja kvalitete vode v različnih obdobjih. Do nihanj prihaja zaradi spremenljivosti sestave odpadnih voda. Raziskave so pokazale, da je zaradi pomanjkanja kisika v spodnjih plasteh vode in zaradi veliko žveplovega sulfida življenje v vodi onemogočeno. V poletnih mesecih je plast vode, primerne za življenje, debela samo 3 metre.

Matjaž Rojnik iz rudarskih škod pa je teoretično prikazal reševanje živali - ovac, konj - iz vode.

Po scenariju, ki je bil pripravljen za reševalno vajo, je vodja priprav za izvedbo vaje Milorad Šikman iz štaba vaje obvestil dežurnega rudnika o "nesreči". Ta je takoj za tem obvestilo o nesreči posredoval OŠCZ, poveljniku OGZ, dežurnemu zdravniku, policiji, v.d. direktorja RLV, službi VPD in referentu za požarno varnost. Vaja je zatem stekla.

Najprej je bilo prikazano reševanje avtomobila in dveh utopljenecv iz vode. Ko so bili na suhem, pa se je pričel okoli 20 metrov od obale "utapljati" plavalec. Dva gasilca sta hitro odplavala do njega in ga rešila. Pri reševanju je priskočila na pomoč posadka gasilcev v čolnu. Na obali je rešenega prevzel v oskrbo zdravnik dr. Ivan Kralj in s tem je bila vaja "reševanje na vodi - avgust 93" končana. Čeprav je bila to le vaja, se je pa pokazalo, da so za takšna reševanja usposobljeni vsi tisti, ki reševanje lahko opravijo.

Po vaji je predsednik IS SO Velenje Srečko Meh povedal, da je med mnogimi vajami tudi to odraz prizadevanj rudnika. Dodal je, da se da s primernimi sredstvi in ljudmi izpeljati tudi takšna zahtevna vaja. Ni več daleč čas, ko bomo jezera lahko uporabljali v turistične namene. V načrtu je izgradnja avtokampa. Ko pa bo turizem zaživel, bodo potrebna tehnična sredstva in pripomočki za reševanje. Še prej pa je treba očistiti vode, to pa mora storiti onesnaževallec, to je RLV.

Bojan Trnovšek, sekretar sekretariata za obrambo in notranje zadeve občine Velenje, je vajo ocenil zelo pozitivno. Sredstva, namenjena za opremo ljudi in tehničnih sredstev za primere reševanja, morajo biti na razpolago. Na vprašanje, koliko časa bi bilo potrebnega, da pridejo reševalci v primeru nesreče na njeno mesto, je odgovoril, da bi ob pravočasnem obvestilu o nesreči (telefonske številke 92, 93 ali 94) ekipe za reševanje prispele že po nekaj minutah. Zagotovil je, da ta vaja ni bila zadnja. Vaje bodo še potrebne, saj je le z njimi zagotovljeno pravočasno in kvalitetno reševanje iz vode.

Na koncu so se vsi, ki so v vaji sodelovali, razšli v upanju, da bi do pravih reševanj prišlo čim manjkrat.

Drago Kolar

Avtomobil je že skoraj na suhem...

REŠEVALNA VAJA

Reševalna vaja

Diana Janežič

RAZLITJE NEVARNIH SNOVI -
SEPTEMBER 93

V RLV uporabljajo delavci pri svojem delu veliko nevarnih snovi. Barve, lake, emulzije, olja, maziva, goriva, razredčila. Na območju Novih Prelog je 15 mest, na katerih se te nevarne snovi skladiščijo in uporabljajo v večjih količinah. Ta mesta so potencialna žarišča nesreč z nevarnimi snovmi - požarov, eksplozij, razlitij in iztokov v kanalizacijo in Pako. Kako preprečiti katero od teh nesreč in kako ravnati v primeru, če bi do nje vseeno prišlo, je bil namen reševalne vaje "razlitje nevarnih snovi".

Vajo sta pripravila referent za požarno varnost v RLV Milorad Šikman in poveljnik Občinske gasilske zveze Velenje Darko Koželj.

V vaji, ki se je začela v petek, 24. septembra, ob 8.58, so sodelovali gasilci gasilskih društev Velenje, Šoštanj, Pesje in RLV ter predstavniki ERICa, civilne zaščite, Jamske mehanizacije, ESA, tehnolog komunalnih

ljene in usposobljeni za takšno akcijo reševanja.

Vaja je potem stekla in kmalu pokazala na kar nekaj pomanjkljivosti; te so po vaji vsi udeleženci tudi navedli v razgovoru. Tako so gasilci povedali, da nimajo ustrezne opreme - obleke za delo z nevarnimi snovmi; z njo bi se morali spopasti skoraj z golimi rokami. Dobrodošli bi bili tudi absorbenti, to so

"Čep" ni vzdržal; "nevarna snov" je stekla v Pako.

naprav RLV in občinska inšpektorica za vodno gospodarstvo.

Pred pričetkom vaje je Zvone Markon, tehnolog komunalnih naprav v RLV, povedal, kako in kje na območju Novih Prelog skladiščimo nevarne snovi in kje so najnevarnejša mesta, kjer bi lahko prišlo do njihovega razlitja. Ob tem je poudaril, da bi takšno razlitje imelo velike posledice, kajti celotno območje Novih Prelog je asfaltirano in razlita nevarna snov bi stekla v kanalizacijo in od tam v Pako.

Za veliko onesnaženje bi bilo dovolj že malo nevarne snovi, saj, je dejal Markon, lahko liter olja onesnaži tudi do milijon (!) m³ pitne vode. Dejal je tudi, da je to prva vaja reševanja ob razlitju nevarnih snovi pri nas in z njo bomo prvič videli, kako smo oprem-

snovi, ki bi absorbirale razlito snov in zmanjšale razlivanje. Predstavniki civilne zaščite je dejal, da med opremo manjkajo ustrezni "čepi" za zaprtje iztokov kanalizacije v Pako, prav tako nimamo "zaves", ki se namestijo v reko in zadržijo onesnaženje. Vodnogospodarska inšpektorica Travnjeva je pohvalila vse v RLV, ki so se odločili za izpeljavo te vaje, dejala pa je, da bi morali narediti tudi vajo presenečenja, kjer bi ugotovili, koliko časa potrebujejo vsi udeleženci, da pridejo na mesto nesreče.

Ob koncu vaje je Zvone Markon še povedal, da v RLV pripravljamo sanacijski program, po katerem bodo med drugim iztoki v Pako, sedaj jih je šest, združeni v enega, ki bo speljan skozi mehansko in kemično čistilno napravo.

VESTI - VESTI - VESTI

Kaj s Kanižarico, kaj z Zasavjem?

Med pogovorom z državnim sekretarjem za energetiko Borisom Sovičem po ogledu reševalne vaje sta se oglasila tudi tehnični vodja premogovnika Kanižarica Tomo Sekovanič in tehnični vodja RRP Trbovlje Martin Putrič.

Prvi je povedal, da je v Kanižarici še okoli 600.000 ton zalog premoga, ki za odkopavanje ne zahtevajo nobene nove investicije. Tretjino naj bi jih odkopali še do predvidenega zaprtja tega premogovnika - to je do leta 1997 -, vendar jih bo še vedno ostalo 400.000 ton. Če bi "pobrali" tudi te, približno tja do leta 2004, bi si večina sedaj zaposlenih delavcev, teh je 210, prisluzila redno upoko-jitev. S predčasnim zaprtjem premogovnika pa jih bo na cesti okoli 150, in to v občini, v kateri živi tako ali drugače od premogovnika 2000 prebivalcev... Konkretnega odgovora ni bilo slišati. Pač pa je dobil zelo konkreten odgovor Martin Putrič, ko je osvetlil težak položaj energetike in premogovništva v Zasavju. Sekretar Sovič je dejal, kot je bilo razumeti, da se z Zasavjem sekretariat, vlada in še kdo precej ukvarjajo, da pa so sedaj na potezi Zasavci...

Vaja je zato, da vadiš

Gotovo je bilo zopmo, da telefonski klici "na pomoč" niso segli v štiri slovenske rudnike. Pa saj telefonska žica ni edini izum, s katerim se da komunicirati na daljavo. In še manj je nerodno, da se je to zgodilo na vaji, kajti vaja je zato, da vadiš. Tudi po Murphyju je nekaj hudo narobe, če se vse odvija po načrtih. Zato je bil ta majhen zastoj že na začetku vaje pravzaprav pomembna izkušnja.

Povečane cene električne energije

Pri nas je bilo zadnje povečanje cene električne energije 15. junija za 9,5%. Ker se je finančni položaj elektrogospodarstva v zadnjih mesecih zaostrial, je novo podražitev pričakovati vsaj z začetkom oktobra. Sicer pa so v ELESu že vložili zahtevek za 45% povečanje cen. Tudi v Avstriji naj bi se cene električne energije zvečale za okoli 8%, začele pa naj bi veljati v začetku leta 1994. Niso se spremenile že dve leti. (M.Ž.)

Obisk na Slovaškem

V sklopu tradicionalne izmenjave med RLV in Rudniki rjavega premoga v Prievidzi na Slovaškem, je pretekli teden skupina štirih strokovnjakov iz našega premogovnika obiskala Prievidzo. Namen obiska je bil ogled razvoja in izdelave vrtnalnih garnitur za vrtnanje majhnih vrtin pri izdelavi jamskih prog, predvsem pa izvedbe vrtnalnih garniture z names-titvijo na roko napredovalnega stroja GPK.

Poleg razvojnega oddelka, kjer v lastni režiji izdelujejo lahke in težke vrtnalne garniture, pa tudi svoje viseče diesel lokomotive (podobne našim Sharfom), so nam pokazali jamo Novaky, kjer je bilo mogoče videti pripravljala dela in odkope. V zapuščenih rovih gojijo gobe štorovke, kar daje delo sedmim delavcem, na dan pa naberejo po 300 kilogramov gob.

Pri proizvodnji in v privatnem življenju pestijo Slovače podobne težave kot nas, vendar to ni vplivalo na njihovo že znano gostoljubnost in prijaznost. Sredi oktobra letos nam bodo Slovaki vrnili obisk v našem premogovniku. (B.S.)

SINDIKAT

Sindikat RLV

VISOK SINDIKALNI OBISK

V sredo, 25. avgusta, je RLV obiskal eden od sekretarjev sindikata svetovnega združenja rudarjev, obenem pa po funkciji še generalni sekretar Evropskega združenja sindikatov rudarjev Damien Roland z Nizozemske. V omenjeno sindikalno organizacijo je včlanjenih 66 sindikalnih organizacij iz 55 držav z več kot 4 milijoni članov. Naš sindikat, sindikat delavcev energetike Slovenije bi se želel vključiti v to organizacijo. Letos aprila je bil v Budimpešti na Madžarskem kongres združenja in kot opazovalec je na njem sodeloval tudi člani izvršilnega odbora rudniškega sindikata Jože Volk.

Damien Roland je prišel na obisk zato, da bi spoznal sindikalno organizacijo v RLV. Visokega gosta so sprejeli predsednik sindikata RLV Jože Kožar, član IO sindikata Jože Volk in strokovni sodelavec sindikata RLV Franjo Mažgon ter v.d. predsednika

hovem odkupu, o posledicah rudarjenja na okolje, o zalogah premoga in o perspektivi premogovnika.

Po tem pa je gost gostiteljem zastavil množico vprašanj. Zanimalo ga je lastninsko preoblikovanje podjetja, koliko bodo delavci soudeleženi pri lastninjenju premogovnika, sodelovanje delavcev pri upravljanju, ali sindikat pripravlja izobraževanje delavcev za sodelovanje pri upravljanju podjetja, cena energije in ali je ta liberalizirana. Zanimalo ga je tudi, kako je v našem podjetju poskrbljeno za zdravje in varnost delavcev. Na vsa svoja vprašanja je dobil zadovoljive odgovore.

Na vprašanje ali pri nas obstaja možnost za izvoz znanja, pa je mag. Žerdin odgovoril, da bomo kolikor bo mogoče svoje znanje ponudili v svet. Za to so že pripravljeni projekti. Roland si je potem ogledal še garderobe, reševalno postajo, sobo dežurnega rudnika in dimno komoro, v kateri testirajo jamske reševalce. Po ogledu teh prostorov je dejal: "Prijetno sem presenečen nad Slovenijo, gostoljubnimi Slovenci, najbolj pa nad čistočo, urejenostjo in organiziranostjo vašega premogovnika." Dodal je še, da bo naredil vse, da bi bil naš sindikat čimprej sprejet v evropsko in svetovno združenje sindikatov rudarjev. Vendar pa vključitev v to gibanje ni zastoj.

Iz govora Damiena Rolanda pa se je dalo sklepati, da se članarino vsaj na začetku da prilagoditi zmoglostim. Za vključitev mora dati izjavo tudi vlada Republike Slovenije, in sicer glede spoštovanja mednarodnih konvencij s področja sindikalnega gibanja oz. delavskih pravic.

Drago Kolar

Damien Roland med sprejemanjem spominskega darila

poslovnega odbora RLV mag. Franc Žerdin. Gosta pa so spremljali še sekretar sindikata delavcev Energetike Ivo Miglič, predstavnik sindikata iz Lendave Darko Pahor in Marjan Dominko ter predsednik odbora pri sindikatu delavcev Energetike Iztok Cilenšek.

Po ogledu filma o RLV je mag. Žerdin gosta seznanil s proizvodnimi podatki premogovnika od leta 1980 dalje, o zaposlenosti, plačah, o stanovanjih in nji-

Natečaj za reševanje tehničnih in tehnoloških problemov v RLV

LE ŠE DO 23. OKTOBRA!

Delavci - inovatorji RLV! V tretji letošnji številki Rudarja, z dne 23.4.1993, je bil objavljen natečaj za reševanje tehničnih in tehnoloških problemov v RLV.

Z željo, da bi se v razreševanje problemov, ki so navedeni v podanih temah, vključilo čim več delavcev inovatorjev v RLV, vas obveščamo, da je še čas za prijavo vaših rešitev, in sicer do 23. oktobra letos.

Teme razpisa, na katere lahko prijavite svoje rešitve, so:

1. Računalniški model za optimiranje transporta premoga, materiala in opreme v RLV
2. Podgraževanje križišč na odkopih
3. Tehnična rešitev za križišča, prek katerih se oskrbuje več jamskih prog hkrati
4. Preprečevanje zapraševanja na presipnih mestih pri transportu premoga
5. Vodenje in zaščita električnih kablov pomičnih strojev in naprav na deloviščih

Osebnost podatke vpiše prijavitelj v obrazec, ki ga dobi ob izročitvi prijave. Osebnost podatki ostanejo anonimni.

Predlagatelji prijavite rešitev v Študiju - oddelek inovacijske dejavnosti, na jašku Škale, kjer lahko dobite tudi dodatne informacije v zvezi z razpisom ali pa pokličite po telefonu 1346 in 1589.

SREČNO!

ČIŠČA

Tudi izobraženi osli imajo nekaj konjskega v sebi.

Ekološko vzeto: "Žal živimo od istih stvari, zaradi katerih bomo umrli!"

Povišana koncentracija je prva znanilka pomladi.

Po vsej verjetnosti se nemogoče stvari rade dogajajo.

Kar se še ni nikoli zgodilo, se bo jutri tudi tebi, tudi meni...

Marjan Lipičnik

PREMOGOVNIŠTVO V SVETU

Iz revije World Mining Equipment 3/93

Slavko Hostnik, dipl. ing. rud. - sektor za raziskave in razvoj

RAZMERE V BRITANSKI PREMOGOVNI INDUSTRIJI

Težave pri proizvodnji premoga zaradi nihanja potreb po premogu niso novost v britanski premogovni industriji in so značilne za to stoletje. Premalo se zavedamo, da je premog umazano gorivo. V 60. letih so se pojavile jedrske centrale in poceni ter čista nafta iz uvoza, kar je vplivalo na zmanjšano povpraševanje po premogih. Danes pa premoge neposredno ogroža cenen, čist plin. Medtem je človeštvo leta 1970 preživelo naftni šok in ekonomsko krizo, zaradi katere si mnogo držav v razvoju še vedno ni opomoglo.

Pri tem je žalostno to, da je imelo med tem časom britansko premogovno združenje nedvomno veliko tehničnih dosežkov, ki so pripomogli k njegovemu ugledu v letih pred nacionalizacijo. Ni pa bilo sposobno razviti podzemne produkcijske rudarske strukture, ki bi lahko lažje reagirala tako na srednja kot na dolgoročno nihanja zahtev po premogu. To je zato, ker so odgovorni pri britanskem premogovnem združenju menili, da je premog dolgoročno gledano najboljšo gorivo za britanske termoelektrarne in so zato skušali obdržati svoj delež pri trženju z nujenjem fiksne cene na daljši rok, ki je bila konkurenčna ceni uvoženih premogov. Osredotočili so se na visoke, kapitalno učinkovite širokočelne odkope, na zmanjšanje proizvodnih stroškov in v odpravljanje nihanj proizvodnje v podzemnih premogovnikih. Premogovna industrija ni bila zmožna reagirati na hitrost, s katero je pričel prodirati privatni sektor na področje elektroenergetske oskrbe za industrijo, in to predvsem z izgradnjo novih agregatov na plinsko gorivo.

Čeprav je preveč poenostavljena, je to mogoče najprimernejša razlaga, zakaj je bilo vodstvo britanskega premogovnega združenja oktobra lani prisiljeno povedati vsem, ki so se odzvali na njihova opozorila za povečanje produktivnosti in znižanje stroškov, da na žalost ne morejo prodati tega premoga in bodo zato primorani zapreti 31 premogovnikov.

Toda vrednost in zgodovina rudarjev in premogovništva je globoko vtisnjena v britanski kulturi, podobno kot kmetijstvo v Franciji. Zato je v času recesije in visoke brezposelnosti mnogo ljudi - tudi rudarjev - menilo, da je odločitev britanskega premogovnega združenja o zaprtju premogovnikov odvrtna.

Zaprtje premogovnikov je vplivalo na železniški transport in na proizvodnjo rudarske opreme. Zavedali so se, da bo brezposelnost negativno vplivala tudi na državo kot celoto. Najprej je kazalo, da reakcijo javnosti podpira parlament, ki bo prisilil vlado in britansko premogovno združenje k iskanju alternativnih rešitev. Ponovno se je postavilo vprašanje, če je

svoboda privatizirane elektroindustrije pri graditvi novih proizvodnih kapacitet - kot je videti brez upoštevanja stranskih učinkov - resnično najboljša vladna pot pri upravljanju energetskega gospodarstva.

Kaj meni ABMEC?

Zveza britanskih proizvajalcev rudarske opreme - ABMEC - je pojasnila, kako družbe, ki so včlanjene v to zvezo, gledajo na opisane razmere. Pod naslovom članka "World beating mining equipment industry in danger" so članice ABMEC navedle tele uspehe:

- britanska oprema za premogovnike je vodilna v svetu, od skupno 900 milijonov funtov prometa na leto odpade na izvoz kar 400 milijonov funtov,
- ABMEC predstavlja 50 glavnih proizvajalcev z 22000 zaposlenimi,
- sodobna tehnologija članic ABMEC je največ prispevala k porastu produktivnosti v britanskih premogovnikih - za 160% od leta 1986 naprej.

Zveza ABMEC vidi nevarnost predvsem v tem, da bo brez čvrste domače trgovine tudi mednarodna prodaja neuspešna. Izvoz je v prvi vrsti odvisen predvsem od dobrega strokovnega znanja. Le zdrava domača trgovina lahko ohrani vodilni položaj aplikacijske tehnologije. Iz britanskih podzemnih premogovnikov je treba pridobiti od 60 do 65 milijonov ton premoga na leto za ohranitev osnovne proizvodnje, sicer bodo družbe, proizvajalke rudarske opreme, ki imajo tovarne v prekomorskih deželah, tehnološko popolnoma "povozile" britanske družbe. Če bodo v Britaniji zmanjšali število premogovnikov s 50 na 20, bo 15000 delavcev ostalo brez dela.

Za rešitev teh težav pri ABMEC predlagajo:

- potrebna je takšna energetska politika, ki bo zagotavljala ohranitev vseh virov energije in stabilnih razmer v industriji,
- britansko premogovno združenje potrebuje čas, da se prilagodi razmeram in prilagodi svoje cene premoga svetovnim na račun koristne uporabe sodobne tehnologije in opreme,

- po 160 odstotnem izboljšanju produktivnosti v zadnjih 6 letih je potrebnih še nadaljnjih 24% za doseg konkurenčne cene premoga, ki je 1,3 funta za GJ,
- britanska zakonodaja mora uzakoniti uvajanje najsodobnejših postopkov rudarjenja,
- premogarstvo je velika in močna industrijska panoga, ki potrebuje daljši čas za izpolnjevanje obveznosti.

Zgodovinski uspeh

Britanska premogovna družba je bila tradicionalno povezana z britansko industrijo za proizvodnjo rudarske opreme in je s 50 premogovniki in čez 100 odkopi tudi njen najpomembnejši partner oziroma kupec. Število delujočih odkopov v britanskih premogovnikih še vedno presega število odkopov v premogovnikih v ZDA.

Britanska rudarska širokočelna oprema in dopolnilni infrastrukturni produkti veljajo za ene najboljših v svetu in uživajo največji trgovinski delež v zahodnih državah, proizvajalkah premoga, ki nakopljejo toliko premoga kot Indija in Kitajska. Polovica opreme za podpiranje jamskih prostorov kot tudi opreme za odvoz premoga, ki se uporablja v ZDA, je britanske proizvodnje. V Mehiki in Južni Afriki ta delež znaša 80%, v Avstraliji pa kar 90%. Britanski transportni trakovi za odvoz premoga imajo na Japonskem 100% trgovinski delež. Več kot polovica strojev za rezanje premoga zahodne proizvodnje, ki so bili prodani po vsem svetu, je originalne britanske proizvodnje. Čeprav so članice ABMEC že bile uspešne pri prodoru svojega izvoza v svet, jih čaka v prihodnosti še veliko dela na različnih področjih.

Britanska superiorna tehnologija je z boljšo kvaliteto, zanesljivostjo in zmogljivostjo svoje rudarske opreme prispevala k varnejšemu delovnemu okolju. Uporaba najsodobnejše tovrstne britanske opreme v ameriških rudnikih je omogočila doseganje proizvodnje 2,64 milijona ton na leto iz enega širokega čela. V Avstraliji pa že dosegajo z uporabo britanske rudarske opreme proizvodnjo 2 milijona ton premoga na leto na

PREMOGOVNIŠTVO V SVETU

en odkop. Primerljiva proizvodnja premoga v Britaniji je milijon ton na leto na odkop. To kaže tendenco izboljšanja produktivnosti britanskih premogovnikov v prihodnje, kar bo naposled privedlo do cen premoga, ki bodo konkurenčne svetovnim.

PROBLEMI

Skupni promet članic ABMEC je 900 milijonov funtov, a se bo verjetno precej zmanjšal (ocenjujejo, da na 575 milijonov funtov oz. za 36%) zaradi zaprtja 30 premogovnikov. To je ocena, če bi se proporcionalno tudi vrednost izvoza zmanjšala za tretjino kot posledica zmanjšanja števila premogovnikov na 20.

Pod okriljem ABMEC je zastopanih kar 95% vseh proizvajalcev rudarske opreme za podzemno rudarjenje v Britaniji. Znatno število manjših članic proizvaja izključno za domači trg. Zanje je bistvena količina nakopanega premoga, ki jim zagotavlja življenje. Z zaprtjem premogovnikov pa bo obseg nakopanega premoga zdrknul pod ta eksistenčni nivo. Zato je potrebna čvrsta podpora za razvoj nove opreme. V preteklosti je britansko premogovno združenje že pomagalo pri snovanju nove opreme za premogovnike.

V zadnjih štirih letih je britansko premogovno združenje zmanjšalo posledice stroškov zaradi 54000 odvečnih delavcev, ki so zaposleni v njenih članicah, brez vsake pomoči vlade. Finančna obremenitev takega početja je bila za članice združenja zelo velika. Zato so propadli mnogi razvojno-raziskovalni programi, ki bi lahko pripomogli k izboljšanju izkoriščanja čezmorskih trgov.

Večina strojne opreme za kopanje premoga, ki je bila demontirana iz že zaprtih premogovnikov, bo uporabljena v še delujočih in bo zadostovala za naslednjih pet let. Seveda pa več članic združenja ne bo preživelo, če se bo zapiranje premogovnikov še nadaljevalo.

Britanska premogovna industrija lahko doseže visoko produktivnost in s tem rentabilnost samo s stalno podporo britanskih družb za proizvodnjo rudarske opreme pri dobavljanju rezervnih delov in popravil ter servisiranja opreme in strojev. Če pa so vitalni načrti in skupine za management deklarirano preobsežni in je nivo strokovnega znanja zmanjšan pod mejo, ki zagotavlja preživetje, se utegne pričeti prenos proizvodnje v tovarne čezmorskih dežel z aktivnimi premogovnimi bazeni, kar bo težko preprečiti.

Nemška premogovna družba Ruhrkohle prejema subvencijo za premog in ga je

zavezana proizvajati še po letu 2005. Tudi nemški proizvajalci rudarske opreme so v skladu z državno energetsko politiko posredno deležni subvencij, v zameno pa zagotavljajo oskrbo z rudarsko opremo za domačo premogovno industrijo v prihodnosti. Britansko premogovno združenje in britanski proizvajalci rudarske opreme pa ne prejemajo nobenih državnih subvencij, poleg tega grozi prvim zapiranje rudnikov, drugim pa posledično zmanjšanje proizvodnje in hud boj za nove trge. Tako so britanski proizvajalci rudarske opreme v primerjavi z nemškimi v neprimerno slabšem položaju.

V primeru zaprtja britanskih premogovnikov bo to članicam ABMEC povzročilo osiromašenje njihovih poslovnih programov in s tem veliko škodo, brez upanja na finančno pomoč države.

REŠITVE

V primerjavi s sodobnimi čezmorskimi premogovniki je britanska zakonodaja naravnana proti interesom premogovnikov oz. destimulira povečanje produktivnosti. Izboljšanje razmer bi lahko dosegli, na primer, s spremembo britanske zakonodaje, ki ureja premogovništvo. Odredbe bi morale dovoljevati vgrajevanje opreme za podpiranje jamskih prostorov v ustreznih okoliščinah, nadalje omogočati uporabo sodobnih fleksibilnih delovnih programov, potrebnih za učinkovitost industrije ter dovoliti uvedbo sodobnega varnostnega nadzora z uporabo daljinskega sistema za opazovanje povsod tam, kjer je to mogoče.

Britansko premogovno združenje je že prikazalo zanimiv videoposnetek svojih izboljšav na področju povečanja produktivnosti. Pri ABMEC verjamejo, da se bodo ti treni nadaljevali, sami pa bi lahko vplivali na njihovo pospeševanje z aplikacijami sodobne tehnološke opreme in odkopnih metod. To bi vplivalo na nadaljnje preoblikovanje cen premoga, ki bi se približale trenutno priznani svetovni ceni premoga, ki znaša 1,3 funta za GJ. Od tega bi imelo korist tudi britansko premogovno združenje. To je dober ter učinkovit argument in pri ABMEC pravijo, da bi bilo škoda, če ne bi že kmalu pričeli z realizacijo.

POMEN IZKUŠENJ BRITANSKEGA PREMOGOVNEGA ZDRUŽENJA

Tako kot članice ABMEC je tudi britansko premogovno združenje samo prodajalo svoje lastno strokovno znanje,

izobraževanje in raziskovalne dosežke. Skupina IMC (IMCG) je ena od nosilcev tega posla, njeno področje dela pa je nudenje konzultacij na področju odzivanja na tržne razmere v svetu.

Vodilne družbe pri skupini IMC so:

- Mednarodna svetovalna ustanova za rudarstvo s sedežem v Veliki Britaniji, ki obsega Britanske svetovalnice za rudarstvo, Mackay & Schnellmann, IMC združenje inženirjev, mednarodne svetovalnice za ekonomijo in energijo;
- Weirova mednarodna svetovalna ustanova za rudarstvo s sedežem v ZDA, ki obsega Paul Weir Company in Morganovo svetovalno ustanovo za rudarstvo in okolje;
- Mednarodna svetovalna ustanova za rudarstvo s sedežem v Avstraliji;
- Svetovalno združenje za rudarstvo s sedežem v Kanadi.

IMCG je povezana z britansko premogovno korporacijo in mednarodnim združenjem za goriva in deluje kot neodvisna družba z zastopanjem svojih delničarjev na Board of Directors.

IMC grupacija je bila ustanovljena leta 1947 v pobudo Powell Duffryn Group, ki je postala potem vodilna britanska in svetovna rudarska družba. Ko je Velika Britanija premogovno industrijo nacionalizirala, je družba Powell Duffryn ohranila svoje tehnične servisne oddelke za oskrbo inženirske podpore svojim čezmorskim dejavnostim in tudi zagotavljala mednarodni servis za konzultacije.

V letu 1974 je britanska premogovna direkcija, sedaj britanska premogovna korporacija, imela 50% delnic v Powell Duffryn Technical Services in je potem trgovala pod imenom PD-NCB Consultant Ltd. Leta 1978 je družba Powell Duffryn prodala 50% svojih delnic družbi Inter-Continental Fuels Ltd., ki je vodilna mednarodna organizacija za prodajo prêmoga in je organizirana kot delniška družba. Leta 1979 se je PD-NCB preimenovala v British Mining Consultants Limited (BMCL). Sestava International Mining Consultants Limited (IMCL) je leta 1988 precej razširila poslovanje v ZDA, Kanadi in v Avstraliji in dobivala vse bolj značaj mednarodne družbe.

IMC Group Holding Limited (IMCG) je bila formirana 1.4.1992 kot dejanje skupne holding družbe za mednarodno svetovanje in njenih zveznih družb, ponuja pa vse vrste storitev v rudarski industriji in industriji mineralov po svetu. V dodatku k svojim podružnicam je IMC grupacija zastopala in ustanovila predstavništva v več drugih državah po svetu.

ŠPORT IN REKREACIJA

POPOTOVANJE MILANA OKORNA

(V 18 dneh prehodil Slovensko planinsko pot št.1)

Da, prav ste prebrali, najhitrejši je; prav ta naglica je tudi boter njegovemu drugemu planinskemu imenu "Brzi" - tako ga boste še lažje prepoznali.

Nejevernežem, ki še vedno zmajujete z glavo, pač moramo podati vso dolgo pot tega slovenskega rekorda. Milan je popotnik, planinec, ki je v najkrajšem času, brez prestankov prehodil "Slovensko planinsko pot" - transverzalo št.1. Iz Maribora do Ankarana je hoje kakšnih 850 kilometrov, ali raje okroglih 90000 metrov, s koraki šteto: 1,2 - 1,5 milijona neutrudnih stopinj navkreber in v strmali.

Milan, sicer rudar v Centralnem delu v Pripravah, je doma s podeželja, rojen je sredi petdesetih v Jakobskem dolu pri Lenartu, v družini petih deških potomcev. V Velenje so ga privedla učna leta že pred dvema desetletjema.

Tokrat je že četrtrič prehodil celotno transverzalo. Po ustanovnem letu 1986 se rad udeležuje tudi izletov planinske sekcije v našem podjetju. Osem drobčno popisanih strani je samo naštevania njegovih prigid in pripetljajev s poti, zato je boste podrobnejši opis lahko prebrali v Planinskem vestniku in morda v katerem lokalnem časopisu. Naštejemo lahko le nekaj zares osnovnih podatkov in kako so se odvijali posamezni odseki. Takšen opis bo verjetno tudi najbolj zanimal vse, ki se podajate po teh istih poteh. Čeprav sta se mu ponujala še dva planinska prijatelja, se je nazadnje odločil, da bo opravil sam.

1.dan.

Čez Pohorje. Z Mariborske koč, do katere se je odpravil prejšnjega dne ob osmih zvečer, je prišel 3.julija, ravno na rudarski praznik. Zjutraj zarana, ob pol petih je stekel proti Ruški koči, kjer je potem do osme čakal na potrditev začetka svoje velike avanture. Na Pesku je bil ob 11.00, na Pungartu ob 15.30, zvečer pa ga je presenetila gneča Primorcev na Kremžarjevem vrhu. Zatorej je prespal na kmetiji pod vzponom, pri dobrih ljudeh.

2.dan.

4. julija je bil pokonci že ob 5.uri in kmalu drvel navzdol proti Slovenj Gradcu. Ob 8.00 je bil na Poštarskem domu -spet čakanje zaspancev, ob 10.00 na Urški,

kjer ga je pričakal Ferdo, ki si ni upal z njim na pot. Zgodaj popoldan je bil na Smrekovcu, sredi veselice in ljudskega rajanja, od koder je prebegnil do Koče na Loki pod Raduho in tam, kajpada blaženo zaspal.

3.dan

je bil ponedeljek, 5.julij. Na vrhu Raduhe je stal že pred sedmo, potem je šel po plezalni do Grohata in potlej v dolino. Južinal je ob 13.00 na Korošici. Še čez Ojstrico in Planjavo je moral, da je lahko prespal na Okrešlju.

Brzi na enem izmed vrhov...

4.dan,

6.7., je spet ob petih skočil na noge, kakor skoraj vse dni, - da ne bi ponavljali do morja. Ob 8.00 na Skuti, pri Cojzovi koči ob pol enajstih, kjer je zalotil oba oskrbnika speča na klopi in jima je skoraj "bajto" odnesel. Čez Grintavec v dežju in viharju, čez Škrbino do previsa na Kočni, kjer ga je le neurje pregnalo, da je sestopil k Češki koči na Spodnjih Ravneh. Hvala bogu, da je Karničar dobro podkuril in se je lahko Milanova obleka čez noč dobro posušila.

V sredo zjutraj

se je ob štirih spokal, saj mu je manjkala žig z vrha Kočne in ne boste verjeli, ob sedmih je že budil vsega, samo tega ne, vajenega oskrbnika. Pa na Jezersko, pa po dolini Kokre, po trdem cestišču 6 km

in potem na desno gori na Bašeljsko sedlo. Na Kališču je bil že pred poldnom, na Storžiču uro pozneje. Navzdol do doma pod goro, do Male Poljane, kjer so ga postregli s kislim mlekom. Na Kriški gori je peti dan prespal.

6.dan,

8.julija se je zagnal proti Trziču, - skoraj preveč, da je moral okoli lekarne maže iskati za bolno nogo. Strm vzpon na Dobrčo (11.00), čez Preval, do Robleka, na vrh Begunjščice in po melišču na Zelenico, kjer je v koči prenočil.

7.dan,

že v petek, 9.julija je šel pod Vrtačo na Stol, kjer je bil že ob 8.00, skok do Valvasorjevega doma in ob poldnu je že kosil v Javorniskem Rovtu. (Oprostite, kaj čem!? Moram vse naštetil). Ta dan je še prispel do Koče na Golici.

V soboto, osmega dne

je šel na vrh Golice, čez Hruško planino, da je lahko ob poldnu bil v Mojstrani in po cesti, pri Aljaževem domu ob 14.00. V Steno se je odpravil po Tomiškovski poti in je bil prej kot v treh urah že na Staničevem domu, še čez Kredarico, do Planike, kjer je zaključil izredno dolgo etapo.

Na praznični dan

je deževalo in je dlje počival, že deveti dan na poti. Ob 11.00 se je le zvedrilo in je bilo v poplačilo kristalno jasno na vrhu vseh slovenskih vrhov. V vpisni knjigi le Milanovo ime! Doli na Doliču je že spet padal dež. Do Luknje in čez Bavški Gamsovec, vse do Pogačnikovega doma na Kriških podih je močil dež.

10.dan

je pobelil sneg, na Razorju je bilo ponekod potrebno gaziti do kolen in vso tvegano pot čez Prisojnik v plundri in vendar je ob dvanajsti že pivo naročil na Poštarskem domu, na Vršiču. Potem je šel proti Špički, brez nahrbtnika na Jalovec in sladko zaspal v Zavetišču pod Špičko.

V torek, 13.7.

se je vreme preobrnilo, naš popotnik je šel v Trento, pri izviru Soče je bil ob sedmih. Po cesti do muzeja in oh, oprostite, v Zadnjico, da bi bil čimprej na Koči na Prehodavcih (12.00). Vse polno! Po Dolini sedmerih jezer, na Komno, do

ŠPORT IN REKREACIJA

ZA VARNO HOJO PO GORAH

koče pod Bogatinom, kjer je zopet postal in se odpočil.

14. julija

je šel proti Krnu, kjer je bil ob pol enajsti uri, potem na planino Razor na pašto in pivo, čez Vogel, Rodico, vse do Črne prsti, kar je skoraj enkratno.

13. dan

je bil plačilni dan, četrtek, deževno jutro. Čez Koblo - še vedno dež, do Podbrda, ob 10.00 že na vrhu Porezna! K sreči je bila peč zakurjena in oskrbnica pripravljena s čajem in enolončnico. Pri bolnici Franja je bil malce čez poldan; potem je šel proti Bevkovemu vrhu in še naprej do Sivke, kjer je prespal pri kmetu Kosmaču.

16. julija

je bilo že bolje, ob 8.00 je bil že v Idriji, pa čez Hlevišo do Vojskega, mimo samotnih kmetij v Mrzli Rupi, proti Malemu Golaku do Iztokove koče, kjer si je naklal drv, si zakuril in skuhal večerjo.

V soboto, 17.7.,

je kot ponavadi zgodaj krenil do Zavetišča A. Bavčerja na Čavnu, čez Predmejo (okoli 9.00), mimo Cola na Javornik. Na Furlanovem zavetišču pri Abramcu je bil ob 17. uri pa mu še ni bilo dovolj, saj je hotel spati na Nanosu.

Tudi v nedeljo

je ob petih vstal, ob 8.00 je že pri Predjamskem gradu kolovratil, da so komaj šele muzej odprli. Na Pečni rebri v Mladiki je bil ob enajstih, od koder se je namenil k Sv. Trojici in v Slovensko vas, kjer imajo štampiljko. Čez Osojnico v Voljče, na Vremščici že ob 15.30. Nekje blizu Artviž pa je končal 16. dan.

19. julija

je pohitel proti Slavniku, kjer je bil ob zaprti koči točno opoldne. Čeprav je hotel počivati, je stopil še do Socerba (17.00) in naprej, da je navsezadnje prespal na slami, pod steno pri Ospu.

V torek, 20.7.,

osemnajsto jutro na poti, je bil lep, sončen dan. Začel je ob šestih, v Tinjanu je bil malo čez sedmo, na Spodnjih Škofijah ob 8.30. Potem je šel po cesti proti Hrvatinom in zgrešil bližnjico ter končno, prej kot v osemnajstih dneh, je bil ob 11.00 v bifeju v Ankaranu, kjer hranijo zadnji žig s Slovenske poti. Še istega dne se je vrnil domov. Skromno, tiho, nikomur se ni šel pohvaliti. Po drobcih smo le izvedeli, da imamo novega rekorderja, naš Milan Okorn - sicer "Brzi" pa par novih, toda popolnoma uničenih planinskih čevljev več.

Marijan Lipičnik

Večinoma planinci, ki se oprijemajo jeklenih vrvi v strmih stenah in stopajo po železnih klinih, ne razmišljajo o tem, kdo je pred njimi poskrbel za vso to opremo ter s tem tudi za varnejše in prijetnejše izlete v gore. To delo je ena izmed dejavnosti planincev markacistov.

Člani markacijske skupine v Meddruštvenem odboru Savinjske so letos poleti obnavljali in popravljali pot čez Ledine, Križ do Koroške rinke. Prvič so se na pot podali v začetku julija, toda pregnalo jih je slabo vreme, celo sneg. 21. julija so imeli več sreče in v dneh do 25. julija nadomestili potrgane vrvi in zamenjali kline na vsej začetni poti. Zavrtali so 160 lukenj in porabili 80 metrov jeklenih vrvi. Skupino so sestavljali Karl Štaleker, ki je zaposlen v RLV, Rudi Vašl iz TE Šoštanj, upokojenec Franci Rop in vodja skupine, Celjan Florjan Nunčič. Z njimi so bili kot učenci tudi člani markacijske skupine iz Kranja.

18. septembra pa so imeli člani tehnične skupine markacistov MDO Savinjska na Golteh sestanek, na katerem so analizirali letošnje in načrtovali akcije za prihodnje leto. Ugotovili so, da so vse za letos

načrtovane akcije v visokogorju, to pa je bilo na Oljševi, pot Rogovilec - Planina Kal, Koroška rinka in Mangart, opravili uspešno, brez večjih nezgod in da so v njih pridobili nove izkušnje. Na vseh teh poteh so vgradili tisoč klinov in napeli tisoč metrov jeklenih vrvi, to pa je skrajna meja, ki se jo da doseči zgolj z amaterskim delom. Za prihodnje leto načrtujejo urediti poti na Grohat - Rogovilec, Robanov kot - Korošica in Firšt - Sv. Duh, sodelovali pa bodo tudi v akcijah, ki jih bo izvajala komisija za pota pri Planinski zvezi Slovenije. Ob tem bodo morali obnoviti osebno planinsko opremo, dokupiti material in izboljšati organizacijo dela. Pri vsem tem jim bo seveda pomagala Planinska zveza Slovenije, njej pa slovenska podjetja in posamezniki, ki prispevajo denar in material za delo markacistov.

Diana Janežič

"Nič lažjega!" so rekli Rudi Vašl, Karel Štaleker, Franci Rop in Florjan Nunčič (od leve proti desni).

Ugodna ponudba sadov za vino, sadne sokove, žganje, kis iz nerjaveče pločevine! Sodi so narejeni iz 0,8 mm debele nerjaveče pločevine in opremljeni z enoročnimi pipami. Plavajoči pokrov je zalit s

parafinskim oljem. Sode lahko naročite v velikostih 35, 50, 70, 135, 200, 300, 600 in 1000 litrov. Informacije: Sirše, Cesta na jezero 4, Velenje, telefon: 853-312, interna 1552.

D-Per
65/1993

5000013546,7

COBISS

ŠPO

Društvo inženirjev in tehnikov RLV

4. tradicionalni teniški turnir

Čeprav nismo Angleži, moramo zapis o letošnjem, četrtem po vrsti, teniškem tekmovanju članov društva inženirjev in tehnikov RLV s poslovnimi partnerji RLV začeti z vremenom. To je namreč letos močno vplivalo na potek tekmovanja, ne pa na siceršnje razpoloženje udeležencev turnirja. Dež je najprej onemogočil igre na prostem, zato so bili dvoboji na peščenih igriščih v Beli dvorani. Poleg tega pa je bil glavni turnir izpeljan le med izžrebanimi dvojicami in ne tudi med posamezniki.

Letošnje srečanje se je začelo že v četrtek, 23. septembra, s sprejemom poslovnih partnerjev našega premogovnika. Letos jih je prišlo največ iz Nemčije, pa tudi iz Švedske in Avstrije. Organizatorji so jim pokazali lepote Logarske doline, jih popeljali na Okrešelj, kar je bilo gostom zelo všeč.

Petek in sobota sta bila v znamenju športa. V petek so bili odigrani kvalifikacijski dvoboji posameznikov, glavni teniški turnir je bil odigran v soboto, in sicer le med izžrebanimi dvojicami. Do končne odločitve - kdo je zmagovalca - je prišlo šele pozno zvečer. V polfinalnih igrah sta najprej Jože Kolenc in Karli Čretnik z rezultatom 6:1

izločila Istoka Hudomalja in Marjana Hudeja, nato pa Boštjan Aljaž in Matjaž Meža z rezultatom 6:0 Dimkovskega in Štefana Meršaka. V finalnem dvoboju so se pomerili Matjaž Meža in Boštjan Aljaž ter Jože Kolenc in Karli Čretnik, ki je do finala prišel kot tako imenovani "lucky looser".

Zmago sta si po trdi, pravi finalni igri priborila Meža in Aljaž; nasprotnika sta premagala z rezultatom 6:5.

Zadovoljna na koncu nista bila le zmagovalca, temveč tudi poraženca, organizacijski odbor, ker je turnir potekal brez zapletov in sploh vsi udeleženci na njem.

Vesela zmagovalca...

ŠPORTNI DEL SREČANJA RUDARSKIH REŠEVALCEV

18. srečanje rudarskih reševalcev Slovenije in Hrvaške je seveda imelo poleg strokovnega tudi športni in družabni del. Odvijal se je v soboto popoldan v Beli dvorani in na športnih igriščih rekreacijskega centra Jezero. Žal vsega, kar so si zamislili organizatorji, zaradi slabega vremena ni bilo mogoče izvesti. Tako je kljub prizadevanju in potrpežljivosti članov Rafting kluba Velenje ta zanimiva športna panoga "padla v vodo".

Za nekatera predvidena tekmovanja ni bilo prijavljenih dovolj ekip ali tekmovalcev, vendarle pa so se rudarski reševalci

pomerili v streljanju z zračno puško, igranju malega nogometa in vlečenju vrvi. Ne kot športno, temveč kot strokovno pa je bilo že dopoldne tekmovanje v nameščanju reševalnih aparatov.

REZULTATI:

nameščanje reševalnih aparatov - BG-174: 1. Jože Zidarič, RRP Trbovlje, 2. Miha Pušnik, RLV I, 3. Stane Hočevlar, RLV I; ekipno 1. RLV I, 2. RRP Trbovlje II, 3. RRP Trbovlje I, 4. RLV II

nameščanje reševalnih aparatov - R-12: 1. Marjan Rajh, RLV I, 2. Robert Rotovnik,

RLV I, 3-4. Franjo Planinc RLV I, Džani Glavina, Labin

streljanje z zračno puško: 1. Željko Hrnčič, RRP Hrastnik, 2. Franc Rešetar, RRP Hrastnik, 3. Dušan Perhač, RLV; ekipno 1. RRP Hrastnik, 2. RLV, 3. RRP Zagorje, 4. Rudnik urana Žirovski vrh

mali nogomet: 1. RRP Trbovlje, 2. RRP Zagorje, 3. Kanižarica, 4. RLV

vlečenje vrvi: 1. RLV, 2. Kanižarica, 3. RRP Zagorje, 4. Labin

skupna razvrstitev ekip za kipec rudarskega reševalca: 1. RLV, 33 točk, 2. RRP Trbovlje, 23 točk, 3. RRP Zagorje, 20 točk, 4. RRP Hrastnik, 19 točk, 5. Labin, 14 točk, 6. RUŽV, 13 točk, 7. Kanižarica, 12 točk, 8. Mežica, 7 točk

misija za šport in rekreacijo

RAZPISUJE

tekmovanje v rokometu

Tekmovanje poteka v telovadnici Osnovne šole Šalek. V prvi ligi igra osem ekip, druge pa po sistemu izpadanja takoj po končanih tekmah ekip prve lige. Prvo kolo je že bilo odigrano v torek, 28. septembra.

2. kolo - 5. oktobra

Zračenje: Jamski transport ob 16.30

Priprave: J. mehanizacija ob 17.00

Skupne službe: Jama Preloge ob 17.30

Klasirnica: Jama Pesje ob 18.00

3. kolo - 12. oktobra

Jama Pesje: Zračenje ob 16.30

Jama Preloge: Klasirnica ob 17.00

J. mehanizacija: Skupne službe ob 17.30

Jamski transport: Priprave ob 18.00

4. kolo - 19. oktobra

Zračenje: Priprave ob 16.30

Skupne službe: J. transport ob 17.00

Klasirnica: Jamska mehanizacija ob 17.30

Jama Pesje: Jama Preloge ob 18.00

5. kolo - 26. oktobra

Zračenje: Jama Preloge ob 16.30

J. mehanizacija: Jama Pesje ob 17.00

Jamski transport: Klasirnica ob 17.30

Priprave: Skupne službe ob 18.00

6. kolo - 2. novembra

Zračenje: Skupne službe ob 16.30

Klasirnica: Priprave ob 17.00

Jama Pesje: Jamski transport ob 17.30

Jama Preloge: J. mehanizacija ob 18.00

7. kolo - 9. novembra

Jamska mehanizacija: Zračenje ob 16.30

Jamski transport: Jama Preloge ob 17.00

Priprave: Jama Pesje ob 17.30

Skupne službe: Klasirnica ob 18.00